

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2002 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2001

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä huhtikuuta 2002 lähettänyt hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2001 (K 3/2002 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan ja ulkoasiainvaliokuntaan ja samalla määrännyt, että pysyvien erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausuntonsa perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- vanhempi osastoesiupseeri Mika Martikainen, puolustusministeriö.

Lisäksi puolustusministeri järjesti valiokunnalle 29.5.2002 keskustelu- ja informaatiotilaisuuden selonteon toimeenpanosta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Toimenpidekertomus sisältää kaksi puolustusvaliokunnasta lähtöisin olevaa lausumaa. Näistä ensimmäinen (HE 38/2000 vp, s. 153) koskee aluevalvontalain täytäntöönpanoa ja toinen (HE 18/2001 vp, s. 155) puolustusvoimien päällystön koulutusuudistusta. Molemmat lausumat ovat valiokunnan mielestä edelleen tarpeellisia ja syytä pitää voimassa.

Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon toimeenpano

Puolustusministeriö on 31.5.2002 päättänyt puolustusvoimien esityksestä niistä organisaatiomuutoksista, jotka aiheutuvat valtioneuvoston vuoden 2001 turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta selonteosta sekä eduskunnan sen johdosta antamista lausumista.

Puolustusministeriön päätösten mukaisesti Iisalmen asevarikko lakkautetaan 31.12.2002.

Vammalan, Sääksjärven ja Oriveden asevarikot samoin kuin Jyväskylän maalaiskunnassa toimiva Suojeluvarikko lakkautetaan 31.12.2003. Suomenlahden meripuolustusalueen kokoonpanoon kuuluva Hangon Rannikkopatteristo lakkautetaan kuluvan vuoden lopussa. Samaan ajankohtaan ajoittuu Varsinais-Suomen Ilmatorjuntarykmentin lakkauttaminen Turussa ja ilmatorjuntakoulutusta antavan joukkoyksikön perustaminen Parolassa toimivaan Panssariprikaatiin. Reserviupseerikoulun yhteydessä Haminassa toimiva Kymen Ilmatorjuntarykmentti lakkautetaan 31.12.2002. Ilmatorjuntakoulutus käynnistetään vastaavasti Karjalan Prikaatissa Vekaranjärvellä, jonne perustetaan ilmatorjuntapatteristo. Päätettyihin muutoksiin sisältyy myös eräitä vähäisempiä järjestelyjä.

Organisaatiomuutokset koskettavat saadun selvityksen mukaan välittömästi noin 650 henkilöä, joista arviolta 200 saatetaan joutua irtisano-

maan. Noin 450 henkilön työpaikan sijaintipaikkakunta tulee muuttumaan.

Vammalan varikon, Iisalmen varikon, Oriveden varikon maanpäällisten tilojen, Kymnlinnan sekä Turun Sirkkalan ja Pääskyvuoren alueen ja kiinteistöjen käytöstä puolustusvoimat luopuu kokonaan. Samoin tapahtuu pääosalle Hangon ja osalle Haminan ja Turun Heikkilän alueista ja kiinteistöistä. Suojeluvarikon tilojen jatkokäyttöä vielä valiokunnan saaman selvityksen mukaan selvitetään. Sääksjärven varikon osalta ei kiinteistöluovutuksia tapahdu.

Selonteon käsittelyn yhteydessä puolustusvaliokunta kiinnitti joukko-osastojen lakkautusten ja muutosten lisäksi erityistä huomiota varikkojärjestelmän suunniteltuun rationalisointiin. Selonteossa lähdettiin siitä, että varikkojärjestelmää tulee keskittää ja mahdollisuudet kumppanuuteen teollisuuden ja muun yhteiskunnan kanssa selvittää. Valiokunta hyväksyi tämän lähtökohdan. Valiokunnan mietinnön PuVM 2/2001 vp pohjalta eduskunta kuitenkin edellytti, että varikkojärjestelmän muutosta tarkastellaan varikkokohtaisesti ja muutos toteutetaan siten, että henkilökunnalle tarjotaan lähinnä koulutusta vastaavaa työtä ja että elinkaareltaan päättymässä oleva kalusto huolletaan siirtymäkauden ajan nykyisissä varikoissa.

Odotettavissa olevat henkilöstö- ja kiinteistövaikutukset huomioon ottaen puolustusvaliokunta katsoo, että eduskunnan kanta olisi mahdollistanut myös joustavamman etenemisen organisaatiojärjestelyissä. Valiokunta toistaa selontekomietinnössä esittämänsä arvion, että toimenpiteiden yhteiskunnalliset kustannukset ovat todennäköisesti jopa säästöjä suuremmat. Valiokunta katsoi mietinnössään, että rationalisointitoimenpiteiden kokonaistaloudelliset vaikutukset tulee selvittää ennen niiden toteuttamista ja

että toimenpiteiden tulee perustua riittävän pitkälle ulottuvaan kokonaissuunnitelmaan. Tällaista selvitystä ja kokonaissuunnitelmaa ei valiokunnan käsityksen mukaan kuitenkaan ole tehty.

Edelleen puolustusvaliokunta katsoi selontekomietinnössään, että toimenpiteet tulee toteuttaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. Tässä mielessä valiokunta pitää oikeana, että lakkautusten ja siirtojen yhteydessä vapautuvalle henkilöstölle tarjotaan muita puolustusvoimissa avoinna olevia tehtäviä. Puolustusvoimien edellytetään myös tukevan henkilöstön uudelleen kouluttautumista ja sijoittumista uusiin tehtäviin, tarvittaessa myös puolustusvoimien ulkopuolella. Siirtyvää henkilöstöä tuetaan muun muassa tarjoamalla työsuhdeasuntoja uudelta paikkakunnalta. Ministeriö on perustanut paikallisia työryhmiä, joissa ovat mukana paikallisten viranomaisten lisäksi puolustushallinnon ja henkilöstön edustajat. Työryhmien tehtävänä on muutoksista aiheutuvien haittavaikutusten minimointi sekä vapautuvien kiinteistöjen hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen. Valiokunta pitää näitä toimenpiteitä välttämättöminä muutosten toteuttamisessa.

Puolustusvaliokunta pitää tärkeänä, että hallitus tulevaisuuden toimenpidekertomuksissaan raportoi eduskunnalle turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon toteuttamisesta.

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Ilkka Kanerva /kok	Tero Mölsä /kesk
vpj.	Jaakko Laakso /vas	Olli Nepponen /kok
jäs.	Klaus Bremer /r	Lauri Oinonen /kesk
	Reijo Kallio /sd	Aulis Ranta-Muotio /kesk
	Juha Karpio /kok	Ismo Seivästö /kd
	Antero Kekkonen /sd	vjäs. Eero Akaan-Penttilä /kok
	Seppo Lahtela /kesk	Markku Rossi /kesk.
	Reijo Laitinen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja.